Roll No.											Serial No. of Q. C. A. B.

ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 63] [ಒಟ್ಟು ಮುದ್ರಿತ ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 24

Total No. of Questions : 63] [Total No. of Printed Pages : 24

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : 08-M ವಿಷಯ : **ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ — ಮರಾಠಿ**

Code No. : 08-M Subject : First Language — MARATHI

ದಿನಾಂಕ : 02. 04. 2012] [Date : 02. 04. 2012

ಸಮಯ : ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10-30 ರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 1-45 ರವರೆಗೆ] [Time : 10-30 A.M. to 1-45 P.M.

ಪರಮಾವಧಿ ಅಂಕಗಳು : 125] [Max. Marks : 125

FOR OFFICE USE ONLY

Q. No.	Marks	Q. No.	Marks	Q. No.	Marks	Q. No.	Marks	Q. No.	Marks
1.		15.		29.		43.		57.	
2.		16.		30.		44.		58.	
3.		17.		31.		45.		59.	
4.		18.		32.		46.		60.	
5.		19.		33.		47.		61.	
6.		20.		34.		48.		62.	
7.		21.		35.		49.		63.	
8.		22.		36.		50.		×	
9.		23.		37.		51.		×	
10.		24.		38.		52.		×	
11.		25.		39.		53.		×	
12.		26.		40.		54.		×	
13.		27.		41.		55.		×	
14.		28.		42.		56.		×	
								Total Marks	

Total Marks in words		Grand Total	

1. ✓			
2. ✓		✓	✓
Signature of Evaluators	*Registration No.*	*Signature of the Deputy Chief*	*Signature of the Room Invigilator*

[Turn over

परीक्षार्थींना सूचना :

i) ही प्रश्नोत्तर पत्रिका आहे.

ii) ह्या प्रश्नोत्तर पत्रिकेत 'जोड्या जुळवा' प्रश्नासहित एकूण 63 प्रश्न आहेत.

iii) वस्तुनिष्ठ व व्यक्तिनिष्ठ प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यासाठी पुस्तिकेमध्येच जागा दिलेली आहे. दिलेल्या जागेमध्येच उत्तरे लिहावीत.

iv) पेन्सिलीने लिहिलेले उत्तर ग्राह्य धरले जाणार नाही.

v) ह्या प्रश्नोत्तर पत्रिकेत दिलेले योग्य पर्याय, रिकाम्या जागा भरा आणि जोड्या जुळवा यासारख्या प्रश्नांच्या उत्तरांना खाडाखोड करू नये. तसे केल्यास उत्तर ग्राह्य धरले जाणार नाही.

vi) प्रश्नोत्तर पत्रिका वाचण्यासाठी 15 मिनिटाची जास्त वेळ दिलेला आहे.

I. पुढील **1** ते **15** पर्यंतच्या प्रश्नाना किंवा अपूर्ण वाक्यांशाना चार पर्याय दिले आहेत. त्यापैकी योग्य पर्यायी उत्तर निवडून पूर्ण उत्तर मुळाक्षरासह दिलेल्या जागेत लिहा. $15 \times 1 = 15$

1) बाईसा गोसावियांच्या कपाळावर कशाचा टिळा लावत असे ?

(A) सेंदूर (B) यक्षकर्दम

(C) चंदन (D) कस्तुरी.

उत्तर : ____________________

2) कोकणात कोणाच्या दर्शनदोषास्तव स्नान करीत ?

(A) ब्राह्मणाच्या (B) विधवेच्या

(C) दारू करणाऱ्याच्या (D) भिकाऱ्याच्या.

उत्तर : ____________________

3) वटवृक्षावरील खाचातून कोणता पक्षी किटक टिपताना दिसतो ?

(A) हरोळया (B) धनचिड्या

(C) सोनपाठी सुतार (D) सातभाई.

उत्तर : ____________________

4) विज्ञानयोगी माशेलकर या पाठाचा वाङ्मयप्रकार कोणता ?

(A) लघुकथा (B) व्यक्तिचित्र

(C) आत्मचरित्र (D) विज्ञानकथा.

उत्तर : ______________________________

5) हिरा या पाठाचे लेखक कोण ?

(A) ज्ञानेश्वर मुळे (B) इंद्रजित भालेराव

(C) श्रीनिवास कुलकर्णी (D) भीमराव गस्ती.

उत्तर : ______________________________

6) बापरखुमादेविवरू या कवितेचे मूल्य कोणते ?

(A) भक्ती (B) देशप्रेम

(C) सुसंगती (D) शांती.

उत्तर : ______________________________

7) तू तर चाफेकळी ही कविता कोणत्या पुस्तकातून घेतली जाहे ?

(A) श्रावणमास (B) फुलराणी

(C) समग्र बालकवी (D) अप्सरांचे गाणे.

उत्तर : ______________________________

8) काळोखाचे राज्य केव्हा येत असे ?

(A) मेघ दाटून आल्यावर (B) पाऊस पडल्यावर

(C) मध्यरात्री (D) दिवस बुडून गेल्यावर.

उत्तर : ______________________________

9) ढगाने पक्षाला काय विचारले ?

(A) असा एकटाच ? (B) जेवण झाले का ?

(C) भीतीई वाटते का ? (D) बरा आहेस का ?

उत्तर : ______________________________

10) षष्ठी विभक्तीचे प्रत्यय कोणते ?

(A) ने, ए, शी (B) चा, ची, चे

(C) स, ला, ते (D) त, ई, आ.

उत्तर : ____________________

11) आमचे सगळे बेत पूर्ण झाले. या वाक्यातील काळ ओळखा.

(A) वर्तमानकाळ (B) भूतकाळ

(C) भविष्यकाळ (D) रितिवर्तमानकाळ.

उत्तर : ____________________

12) खालील वाक्यातील विधानार्थी वाक्य कोणते ?

(A) हे दृश्य फार सुंदर आहे. (B) हे दृश्य सुंदर नाही का ?

(C) वा ! केवढे सुंदर दृश्य हे. (D) हे दृश्य सुंदर नाही असे कोण म्हणेल ?

उत्तर : ____________________

13) खालीलपैकी तद्‌भव शब्द ओळखा.

(A) ग्राम (B) सर्प

(C) काम (D) व्याघ्र.

उत्तर : ____________________

14) 'कमळ' या शब्दाला समानार्थी शब्द कोणता ?

(A) पद (B) पयोधर

(C) पायस (D) पद्म.

उत्तर : ____________________

15) 'समता' या शब्दाचा विरुद्धार्थी शब्द कोणता ?

(A) असमता (B) स्वातंत्र्य

(C) बरोबरी (D) विषमता.

उत्तर : ____________________

II. रिकाम्या जागी योग्य शब्द भरा : 5 × 1 = 5

16) लोकहितवादींचे पूर्ण नाव .... असे होते.

उत्तर : ______________________________

17) जंगलात रात्रीचर प्राण्यांच्या चाहुलीची सुरूवात धुग करून .... करून देई.

उत्तर : ______________________________

18) त्र्यं. बा. ठोंबरे याना 'बालकवी' ही पदवी .... यानी दिली.

उत्तर : ______________________________

19) त, भ, ज, ज, ग, ग हे गण .... या वृत्ताचे आहेत.

उत्तर : ______________________________

20) गावात न्यायनिवाडा केला जातो ती जागा म्हणजेच .... होय.

उत्तर : ______________________________

III. योग्य जोड्या जुळवा : 5 × 1 = 5

21)

(अ)		(ब)	
i)	पाखरमायेचा वटवृक्ष	क)	अॅज आय सी
ii)	जिद्द	ख)	प्रहर
iii)	हिरा	ग)	दिनार
iv)	धन्य मी शबरी श्रीरामा	घ)	रातवा
v)	संवाद	ङ)	इटस् ऑलवेज पॉसीबल
		च)	गाई घरा आल्या
		छ)	गीत रामायण
		ज)	जंगलाचं देणं.

उत्तर : i)______________ ii)______________

iii)______________ iv)______________

v)______________

IV. खालील प्रश्नांची उत्तरे **एका** वाक्यात लिहा : 10 × 1 = 10

22) एखाद्या बाणाप्रमाणे झाडावर कोणते पक्षी प्रवेश करतात ?

उत्तर : ____________________

____

23) माशेलकरांना रॉयल सोसायटीचे अधिसदस्यत्व केव्हा मिळाले ?

उत्तर : ____________________

____

24) ज्ञानेश्वर मुळे यांच्या आत्मचरित्राचे नाव काय ?

उत्तर : ____________________

____

25) विरहिणी म्हणजे काय ?

उत्तर : ____________________

____

26) मराठी भाषेतील प्रसिद्ध लावणीकार कोण ?

उत्तर : ____________________

____

27) डॉ० माशेलकरांना दुसऱ्या कोणत्या नावाने ओळखतात ?

उत्तर : ____________________

____

28) स्वरसंधी केव्हा होते ?

उत्तर : ____________________

____

29) कर्मणी प्रयोगाची व्याख्या लिहा.

उत्तर : ____________________

____

30) 'आयत्या बिळात नागोबा' या म्हणीचा अर्थ काय ?

उत्तर : ____________________

____

31) शब्दयोगी अव्यय म्हणजे काय ?

उत्तर : ____________________

____

V. खालील प्रश्नांची उत्तरे **दोन-तीन** वाक्यात लिहा : 15 × 2 = 30

32) गोसाव्याचे रात्रीचे भोजन कसे असे ?

उत्तर : ____________________

____

____

____

____

33) सर्वत्र लुटालूट का चालली होती ?

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

34) किरण बेदींच्या तीन पुस्तकांची व दोन पुरस्कारांची नावे लिहा.

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

35) लेखकाच्या मनात तळ्याबद्दल कोणत्या आठवणी होत्या ?

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

36) नीलम माणगावे यांचा परिचय लिहा.

उत्तर : ____________________

____

____

____

____

37) आजोबांच्या तरूण वयातील रागाच्या गोष्टी लिहा.

उत्तर : ____________________

____

____

____

____

38) मनुष्यदेह म्हणजे पर्वणी आहे असे कवी का म्हणतो ?

उत्तर : ____________________

____

____

____

____

39) राजाने वनमालेच्या सौंदर्याचे वर्णन कसे केले आहे ?

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

40) कवी केशवकुमार यांचा परिचय लिहा.

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

41) चाफ्याने कवयित्रीला काय सांगितले ?

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

42) स्वच्छंद पक्षाप्रमाणे आपल्याला केव्हा राहता येईल ?

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

43) लघुगुरूलेखन करून वृत्त ओळखा.

श्रीरामाला स्मरूनि मनि या सर्वभावे पुजावे.

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

44) खालील ओळीतील अलंकार ओळखून लक्षणे लिहा.

ऊठ पुरुषोत्तमा । वाट पाहे रमा

दावि मुखचंद्रमा । सकळिकांसी.

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

45) खालील वाक्प्रचारांचा अर्थ सांगून वाक्यात उपयोग करा.

अ) शहीद होणे ब) पूर्णत्वाला नेणे.

उत्तर : अ) ______

______

उत्तर : ब) ______

______

46) खालील सामासिक शब्दांचा विग्रह करून समास ओळखा.

अ) भ्रष्टाचार ब) नासिक-आस्तिक.

उत्तर : अ) ______

______

उत्तर : ब) ______

______

VI. खालील प्रश्नांची उत्तरे **पाच-सहा** वाक्यात लिहा : 10 × 3 = 30

47) शारदा या पाठाद्वारे व्यक्त होणारी शारदेची परवशता स्पष्ट करा.

उत्तर : ______

______

______

______

______

______

______

______

48) आशाराणी व त्यांच्या आईची फसवणूक कशी केली गेली ?

उत्तर :

49) ''कुठं ? केव्हा ....'' ससंदर्भ स्पष्ट करा.

उत्तर :

50) शाळा सुरू करताना भीमराव गस्तींना कोणत्या अडचणी आल्या ?

उत्तर : ____

____

____

____

____

____

____

____

51) समर्थांनी संभाजी राजाना कसे मार्गदर्शन केले आहे ?

उत्तर : ____

____

____

____

____

____

____

____

52) ''शोधते माझी नजर माय, आता मी उदास होतो'' ससंदर्भ स्पष्ट करा.

उत्तर : ____________________

53) वामन पंडितानी विद्येचे मोठेपण कसे वर्णन केले आहे ?

उत्तर : ____________________

54) कृष्णास उखळास बांधल्यावर काय घडले ?

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

____

____

____

55) भारतमातेने आपल्याला कोणती विनवणी केली आहे ?

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

____

____

____

56) ''आज चकोरा घरी पातली भुकेजली पौर्णिमा'' संदर्भासहित स्पष्टीकरण करा.

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

____

____

____

VII. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येक **आठ** ते **दहा** वाक्यात लिहा : 4 × 4 = 16

57) मराठीला ज्ञान भाषेचे सामर्थ्य येण्यासाठी कुणी कुणी आणि कसे प्रयत्न केले आहेत ?

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

____

____

____

58) चीनची भिंत — एक आश्चर्य या शीर्षकाची यथार्थता पटवा.

उत्तर : ______________________________

59) रंगमहाली विठूच्या कवितेचा सारांश थोडक्यात लिहा.

उत्तर : ______________________________

60) खालील दिलेल्या कवितेच्या ओळी पूर्ण करा.

भल्या सकालला ....

....

....

....

.... म्हावरा ताजा.

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

VIII. 61) उतारा वाचून त्याखाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे तुमच्या शब्दात लिहा :

गीता ही गंगेपेक्षा महान आहे. गीता ज्ञानाचा समुद्र आहे. संसारी जनांना शांती व समाधान देणारा, पराक्रमाची ज्योत पेटवणारा, कर्तव्याचरणास प्रवृत्त करणारा असा हा ग्रंथ जगाच्या कोणत्याही वाङ्मयात नाही. प्रसिद्ध डॉ० टॉयनबी म्हणतात, ''मला जर जगातील एका सर्वोत्कृष्ट ग्रंथाची निवड करावयास सांगितली तर मी श्रीकृष्णाच्या गीतेचीच करीन.'' महात्मा थोरो म्हणतात, ''जगात गीते-सारखा ग्रंथ झाला नाही. मी गीतेने मनाला रोज स्नान घालतो.'' गीतेत श्रीकृष्णाचा क्रांतीकारक विचार आहे. ज्ञानासारखे पवित्र या जगात दुसरे काही नाही. हे ज्ञान मिळविण्याचा अधिकार सर्वांना आहे. स्त्री असो वा शूद्र असो, प्रत्येकाला ज्ञानाचा अधिकार आहे. गीता हे आचरणाचे शास्त्र आहे. गीताधर्म हा मानवधर्म आहे. गीतेत लहान मोठ्यांचा भेद नाही; पण खरे आणि खोटे याचा भेद आहे. पाश्चात्त्य तत्त्वचिंतक म्हणतात, ''गीता ही जगाच्या भावी विश्वधर्माचा अतिशय मूल्यवान हिस्सा आहे.''

i) गीता हे कशाचे शास्त्र व कोणता धर्म आहे ? 1

ii) जागतिक वाङ्मयाच्या संदर्भात गीतेची थोरवी कोणती आहे ? 1

iii) गीतेबद्दल विद्वानांचे मत सांगा. 1

iv) उताऱ्याला योग्य शीर्षक द्या. 1

उत्तर : ______________________________

____

____

____

____

IX. 62) पत्रलेखन करा. 5

अर्धवट शाळा सोडलेल्या तुमच्या शेजारच्या मुलाला शिक्षणाचे महत्त्व पटवून देणारे पत्र लिहा.

किंवा

तुम्ही राहता त्या परिसरात डांसांचा खूप भास होत आहे म्हणून नगरपालिकेकडे जंतुनाशक फवारे मारण्याबाबत विनंती करणारा अर्ज लिहा.

उत्तर : ______________________________

X. 63) खालीलपैकी कोणत्याही **एका** विषयावर **15** ते **20** ओळी निबंध लिहा : 1 × 5 = 5

i) समर्थ तरूण — समर्थ भारत

ii) बेकारी — एक समस्या

iii) दूरचित्रवाणी — शाप की वरदान ?

उत्तर :